

کوسه‌های خلیج فارس در مسیر انقراض
۴گونه از کوسه‌ماهیان خلیج فارس و دریای عمان در فهرست به‌شدت در معرض انقراض و ۱۳ گونه در حال انقراض هستند

۲۲

اتصال گازی شمال شرق به جنوب

عملیات اجرایی خط انتقال گاز دشتک - زابل - نهبندان به‌زودی آغاز می‌شود تا سال آینده شبکه گاز شمال شرق به جنوب هم وصل شود

۲۳

پنجشنبه ۲۱ اردیبهشت ۱۴۰۲ | ۲۰ شوال ۱۴۴۴ | سال سی‌ویکم، شماره ۸۷۶۹

همیشه یک جامعه

طرح همسپاری ایرانم غربی

حکایت زنانی که فرزند به دنیا می‌آورند، اما مادر نیستند

قانون، ما را نمی‌بیند

گزارش

رابعه تیموری

روزنامه‌نگار

کلابی‌باشان زده؛ نه زن تلفنش را جواب می‌دهد و نه مرد، خانه‌شان را هم عوض کرده‌اند تا سمیه هیچ رد و نشانی از آنها نداشته باشد. ۸ماه پیش که سرآغش آمدند، انگار همه چیز سسر جایش بود و زوج عاشق فقط یک بچه کم داشتند که تا آخر دنیا کنار هم زندگی کنند. سمیه هم قبول کرد، فرزند آنها را ۹ماه در وجودش پرورش دهد و به دنیا بیاورد. بعد هم آفتداری پول بگیرد که بتواند چند ماهی با پسر خودش آسوده زندگی کند، اما از مدتی پیش زن و شوهر به کلی غیب‌شان زده و سمیه مانده با بچه پلاتکلیفی که یک‌ماه دیگر به دنیا می‌آید. دستش هم به هیچ جند نیست و قانونی وجود ندارد که حق او را بگیرد یا لاقل تکلیف او و این طفل پلاتکلیف را روشن کند. سمیه یکی از صدها مادر جایگزینی است که با به دنیا آوردن فرزندانشان از صدهای نابارور، زندگی‌شان را ادا ره می‌کنند. اما هیچ مرجع و نهادی از آنها حمایت نمی‌کند و قانونی وضع نشده تا در صورتی که میان آنها و والدین جنین‌گره و مشکلی پیش آید، حقیقتان را مطالبه و پیگیری کنند.

● قوانین ناکارآمد و ناکافی

درباره فرزندآوری به روش رحم اجاره‌ای قانون مشخصی وجود ندارد که دقیقاً ناظر بر این امر باشد. زهره محمدی می‌گوید: «در سال ۱۳۸۲ در مجلس شورای اسلامی قانونی درباره اهدای جنین به تصویب رسید و شورای نگهبان نیز آن را در سال ۱۳۸۳ تأیید کرد. این قانون تنها مصوبه و قانونی است که می‌توان از آن در موضوع رحم اجاره‌ای هم استفاده کرد.» این حقوقدان ادامه می‌دهد: «اما به‌دلیل ناکارآمدی و نارسا بودن این قانون، باید برای قید جزئیات از قراردادهای خصوصی استفاده کنیم. براساس ماده ۱۰ قانون مدنی، قراردادهای خصوصی که افراد در موارد مختلف منعقد می‌کنند، در صورتی که با قانون مخالفتی نداشته باشد در این موارد نیز نافذ هستند.» به گفته محمدی در این قراردادها موارد مختلفی مانند هزینه و پهای استفاده از رحم اجاره‌ای و تعهدات و حقوق طرفین قید می‌شود و اگر زوجین با مادران جایگزین شرایط خاصی داشته باشند، در قرارداد ذکر می‌شود.» او معتقد است در موارد زیادی این قراردادها نمی‌توانند اختلافات طرفین را حل و خلاص‌های قانونی این موضوع را جبران کنند.

● به شرط پرداخت حق الوکاله

روز اول که سراغش آمدند، او را به دفتر یک وکیل بردند و قراردادی نوشتند که به‌اندازه یک طومار بند و ماده قانونی داشت، ولی حالا که غیبشان زده، هرچه پله‌های دادگاه‌ها را بالا و پایین می‌رود، این قرارداد به کارش نمی‌آید. اصلاً مشکل او برای اهالی قانون غرب و ناآشناسنت و هیچ‌کس نمی‌داند چطور باید به او کمک کند. به قول یکی از دادرس‌های دادگستری، پیش‌بینی نشده که اختلافات احتمالی میان مادر جایگزین و زوج صاحب جنین در کدام دایره قضایی پیگیری می‌شود؛ حتی وکیلی که از طرف زوج صاحب جنین مامور بستن این قرارداد شده، حاضر نشد برای پیدا کردن آنها و کمک به سمیه قدمی بردارد. نخستین بار نیست که سمیه فرزند پدر و مادری دیگر را به دنیا می‌آورد. او می‌گوید: «بعضی از وکلا فقط منافع زوجین را که حق الوکاله آنها را پرداخت می‌کنند در نظر می‌گیرند و اگر به مادران جایگزین ظلم شود، برای گرفتن حق‌شان قدمی بر نمی‌دارند.» یکی از زوجینی که برای به دنیا آوردن فرزندشان سمیه را استخدام کرده بودند، هر چه اول ماجرا و موقع عقد قرارداد خودشان را درست و دل‌باز نشان داده بودند، در طول دوران بارداری برای پرداخت هزینه‌ها دارو و دکتر و خورد و خوراک سمیه خسلاست به خرج دادند و از بسیاری از تعهدات خود شانه خالی کردند. سمیه تنها نان آور خانه‌اش است و با به دنیا آوردن کودکانشان زوجینی که نمی‌توانند به‌طور طبیعی صاحب فرزند شوند، زندگی خودش و تنها پسرش را ادا ره می‌کنند. او می‌گوید: «وقتی مجرد بودم در یک فروشگاه کار می‌کردم و درآمد خوبی داشتم، ولی بعد از ازدواج، از آنجا که همسرم شغل و درآمد مناسبی داشت، تصمیم گرفتم بیرون از خانه کار کنم و برای رسیدگی به پسرمان بیشتر وقت بگذارم. تا زمانی که او پای میز قمار و بساط مواد مخدر هست و نیست ما را به یاد نداده‌ام، من زندگی معمولم را داشتم، ولی بعد از آنکه همسرم به کارتن‌خوابی رسید، مجبور شدم دوباره دنبال کار بگردم. وقتی یکی از همکاران قدیمی‌ام از شرایط من باخبر شد، به من پیشنهاد کرد مادر جایگزین فرزند او و همسرش شوم. از آن موقع تا امروز ۳فرزند دیگر هم به همین روش به دنیا آورده‌ام، ولی هر بار با مشکلات زیادی روبه‌رو بودم که سختی‌های جسمی و روحی دوران بارداری و زایمانم را دوچندان می‌کرد.» از آنجا که بایدها و نباید‌های فرزندآوری به روش رحم جایگزین در قوانین پیش‌بینی نشده، ریش و قیچی در دست و کلایبی است که میان دوطرف قرارداد می‌نویسند. سمیه می‌گوید: «بعضی از زوجین از وکلا می‌خواهند که برای همه مسائل جزئی زندگی مادران جایگزین، قانون تعیین کننده مثلاً زوجی در قرارداد ذکر کرده بودند که باید من هر روز راس ساعت ۸شب با آنها تماس بگیرم و بر نامه آن روزم را گزارش بدهم.»

● مشکلات دامه، دو تا نیست

زهره محمدی به مشکلاتی که در مورد قراردادها هم اجاره‌ای پیش می‌آید، اشاره می‌کند و می‌گوید: «گاهی زوجین بر اثر اختلافاتی که بین آنها پیش می‌آید یا قوت یکی از آنها، از فرزنددار شدن منصرف می‌شوند و مادر جایگزین می‌ماند و فرزند دیگری هم می‌شود؛ مثلاً چاره‌دهنده رحم به‌دلیل وابستگی عاطفی به طفل یا برای دریافت مبالغ بالاتر از قرارداد، برای آنها در دسرهایی به‌وجود می‌آورد.» این وکیل دعاوی که کالت تعدادی از زوجین بدون فرزند را بر عهده داشته، ادامه می‌دهد: «با آنکه سلامت مادران جایگزین پیش از شروع دوره بارداری سنجش می‌شود و آزمایش‌های مختلف را پشت سر می‌گذارند، مواردی پیش می‌آید که بیماری‌های ویروسی و عفونی مانند ایدز و هپاتیت از مادر جایگزین به جنین منتقل می‌شود یا اجاره‌دهنده رحم پس از گرفتن مبلغ پیش‌پرداخت قرارداد، در ماه‌های اولیه بارداری جنین را به روش‌های مختلف سقط می‌کند یا برای کوتاه‌شدن زمان دریافت مبلغ پایان بارداره با روش‌های مختلف، نوزاد را زودتر به دنیا می‌آورد که باعث نارس بودن و ابتلای نوزاد به بیماری‌های مختلف می‌شود.» فقدان قانون در مورد موضوع رحم‌های اجاره‌ای سبب شده محمدی و همکارانش به موارد بسیار جزئی زندگی خصوصی مادران جایگزین توجه کنند. او می‌گوید: «به‌دلیل احتمال بروز اختلافات زتنیک در نوزادان مجبوریم همه جوانب موضوع را در قراردادها پیش‌بینی کنیم چون در مورد رحم‌های اجاره‌ای قانون مشخصی وجود ندارد. در صورت بروز مشکلات حقوقی حل آنها دشوار است و این قراردادها تنها دستاویز زوجین و مادران جایگزین برای رفع اختلافات‌شان به شمار می‌آید.»

● آشفته بازار هزینه‌ها

مریم از مادرانی است که با کمک یک مادر جایگزین توانسته فرزندش را در آغوش بگیرد. او برای انتخاب زنی که بتواند فرزند او را به دنیا بیاورد، با مسائل زیادی روبه‌رو بوده است. مریم می‌گوید: «با آنکه استفاده از رحم جایگزین یک روش معمول و قانونی فرزنددار شدن است، در مورد هزینه‌های این موضوع هیچ قانون و قاعده مشخصی وجود ندارد و بعضی از مادران جایگزین برای هزینه به دنیا آوردن نوزاد، مبالغ سرسام‌آوری تعیین می‌کنند.» او سال گذشته با مادر جایگزینی که برای فرزندش انتخاب کرده بود، برای پرداخت ۸۰میلیون تومان به توافق رسید، اما او در ماه‌های پایان بارداری به پنهان تورم و بالا رفتن هزینه‌های زندگی از آنها مبلغ بیشتری خواست. مریم می‌گوید: «با شناختی که از این خانم داشتم، تا اندازه‌ای خیالم راحت بود که حتی اگر خواسته‌اش را نپذیرم، به‌دلیل اعتقادات مذهبی و تعهد اخلاقی‌اش در نگهداری جنین کوتاهی نمی‌کند، ولی از کسانی که شرایط مرا داشتند شنیده بودم ممکن است در این موارد مشکلات زیادی پیش آید؛ مثلاً اجاره‌دهنده رحم در دوره بارداری به محل ناملجوی برود که پدر و مادر به فرزندشان دسترسی نداشته باشند یا از بچه به‌عنوان اهرم فشار استفاده و با تهدید به سقط جنین، زوجین را وادار کند که خواسته او را بپذیرند.» او ادامه می‌دهد: «از آنکه در موضوع رحم اجاره‌ای سلامتی یک بچه و شرایط خانوادگی در میان است، هیچ نظارت و حمایتی وجود ندارد و خانواده‌ها در پرداخت هزینه‌های فرزنددار شدن دست تنهایی می‌مانند.» مریم و همسرش از بیمه تأمین اجتماعی و بیمه‌های تکمیلی درمانی برخوردارند، ولی برای تأمین هزینه‌های به دنیا آوردن فرزندشان توانسته‌اند از بیمه استفاده کنند. مریم می‌گوید: «زوجینی که مجبورند برای تولد فرزندشان از رحم جایگزین استفاده کنند، باید برای دریافت خدمات پزشکی هزینه‌های زیادی را بپردازند که بسیاری از این خدمات مشمول حمایت‌های بیمه‌ای می‌شود، ولی در قوانین بیمه‌ای پیش‌بینی نشده که مادران جایگزین هم از این حمایت‌ها برخوردار شوند.»

۱۵

میانگین نرخ ناباروری در جهان

۶۵

میلیون تومان

تولد فرزند توسط مادران جایگزین

۱۹

سال

از تصویب قانون اهدای جنین در ایران می‌گذرد

نقل قول

جذب ۷۳۰ میلیارد تومان «صدقه» مردمی در سال گذشته

حبیب‌الله آسود، معاون توسعه مشارکت‌های مردمی کمیته‌سهماء: در سال گذشته ۷۳۰میلیارد تومان صدقه جمع‌آوری شده است. میزان جذب صدقات مردمی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ با رشد ۱۹درصدی همراه بوده است. از ۷۳۰میلیارد تومان صدقه جمع‌آوری شده، ۳۲۰میلیارد تومان از طریق صندوق‌های خانگی و حدود ۶۸میلیارد تومان از طریق روش‌های نوین جمع‌آوری شده است.

خرید هزار دستگاه خودروی نجات برای هلال احمر

پیرحسین کولیوند، رئیس جمعیت هلال‌احمر: مسال، سال‌نوسازی و تقویت تجهیزات انفرادی و عملیاتی هلال‌احمر است ۱۰۰۰دستگاه خودروی نجات با کمک فدراسیون خریداری می‌کنیم. ۷۰۰هزار داوطلب در سال گذشته به عضویت داوطلبانه هلال‌احمر درآمدند. همچنین رغبت و استقبال عالی جوانان از هلال‌احمر باعث شده که در حال حاضر ۴۰هزار نخبه جوان با ما همکاری داشته باشند.

۶۰درصد دانشجویان علوم پزشکی، زنان هستند

بهرام عین‌اللهی، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی: از ۲۷۰هزار دانشجوی علوم پزشکی؛ ۶۰درصد زنان هستند همچنین ۹۰هزار مندلی‌های علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی هم متعلق به زنان ما در همه عرصه‌ها افتخار آفرینی کرده‌اند و هیچ محدودیتی برای پیشرفت و ترقی آنان وجود ندارد.

آغاز پرداخت حقوق اردیبهشت بازنشستگان کمری

حسین یزدان، بازرس کانون بازنشستگان تأمین اجتماعی تهران: از ساعات ابتدایی بیستم اردیبهشت پرداخت حقوق‌ها بر اساس حروف الفبا آغاز شده است. فیش‌های حقوقی نیز در سامانه قابل رویت است. افزایش مصوب (۲۷درصد) برای حداقلی‌گیران و ۲۱درصد برای سایر سطوح در پرداختی‌ها منظرور شده است؛ ضمن اینکه برای مشمولان، ۲۵درصد باقی‌مانده متناسب‌سببه سال ۱۴۰۰ معاینه‌سببه و به حساب‌شان وارز شده است. سازمان وعده داده بود مابه‌التفاوت فروردین نیز همراه حقوق اردیبهشت پرداخت می‌شود. اما این پرداخت صورت‌نپذیرد است. انتظار داریم در روزهای باقی‌مانده تا پایان‌ماه مابه‌التفاوت فروردین برای همه بازنشستگان و مستمری‌بگیران تأمین اجتماعی وارز شود.

اصل ماجرا

قصه کمبود داروی

بیماران تالاسمی

چیست؟

از روزی که دونالد ترامپ در آمریکا به‌عنوان رئیس‌جمهور روی کار آمد و تحریم‌های سختگیرانه فراوانی را علیه ایران اجرایی کرد، با وجود همه تلاشی که متخصصان داخلی برای دور زدن این تحریم‌ها در بخش‌های حساس و مهم انجام داده‌اند، اما مسئله تحریم دارو کماکان آزاردهنده است. آمریکایی‌ها همواره کوشیده‌اند تا به مردم ایران بگویند: تحریم‌های ظالمانه‌شان سیاست‌های حاکمیتی ایران را نشانه گرفته و با مردم این کشور کاری ندارند و دارو برای ایرانی‌ها تحریم نیست. اما یونس عرب، رئیس انجمن حمایت از بیماران تالاسمی چندی پیش اعلام کرده: در نتیجه تحریم‌ها ۶۲بیمار مبتلا به تالاسمی در ایران و طی یک سال گذشته جان باخته‌اند. محمود نجفی‌عربی، رئیس کمیسیون اقتصاد سلامت اتاق بازرگانی تهران هم به‌عنوان یک فعال اقتصادی گفته بود: هر چند برخی از شرکت‌های داروساز، اعلام می‌کنند که مشکلی برای همکاری و معامله با ایران ندارند، اما در عمل با توجه به دشواری نقل و انتقال ارز، خرید و واردات دارو به ایران بسیار دشوار شده است. معاون وزیر بهداشت در توضیح این موضوع می‌گوید: درست است که ما در داخل کشور، توان تولید داروهای مورد نیاز بیماران مبتلا به تالاسمی را داریم، اما حقیقت امر این است که بخشی از بیماران به داروهای خارجی نیاز بیشتری دارند؛ بنابراین از شرکت‌های خارجی درخواست واردات دارو کردیم تا هر اندازه که می‌توانند به ما دارو بدهند؛ اما عملاً به ما دارو نمی‌دهند. به گفته دکتر محمدی، وزارت بهداشت بارها برای شرکت‌های دارویی خارجی ارز حواله کرده اما آنها از ارسال دارو امتناع کرده‌اند؛ درست مانند وضعیتی که چندی پیش درباره خرید واکسن کرونا از کشورهای غربی مورد انتقاد رهبری گرفت. محمدی می‌گوید: مشخص است وقتی شما ارزی می‌دهید، حداکثر یک‌ماه دیگر باید دارو، تحویل داده شود؛ اما ۶ماه گذشته و دارویی فرستاده نشده، ارز باطل شده و دوباره شرکت ارسال کرده است: «تولیدکنندگان که از سازمان غذا و دارو مجوز می‌گیرند، عموماً همه تست‌ها را پاس می‌کنند. بعضی از داروها به برخی بیماران سازگار نیست که در این قبیل موارد، باید داروی جایگزینی انتخاب شود. معمولاً توصیه‌مان این است که حتی المقدور از بین داروهای تولید داخل، داروی دیگری جایگزین شود. بیماران می‌توانند با استفاده از نظر پزشک از داروهای مشترک بین شرکت‌های مختلف استفاده کنند. چون فرمول اصلی داروها یکی است و مواد جانبی آن عموماً متفاوت است. زمانی به مداخله جدی پزشک نیاز است که بیمار خواهد به‌صورت کلی داروی مصرفی‌اش یا شیوه استفاده از آن مثلاً خوراکی به تزیرفی یا استنشاقی را تغییر دهد.»

سلامت

ابلاغ حق بیمه وضوابط

پوشش بیمه سلامت ایران

مدیرکل بیمه‌گری و درآمد سازمان بیمه سلامت ایران: از ابلاغ تعرفه حق بیمه و وضوابط پوشش بیمه سلامت ایران در سال جاری خبر داد. حنان حاج‌محمودی در خصوص ابلاغ تعرفه حق بیمه و برخی ضوابط پوشش بیمه در سال ۱۴۰۲ گفت: حق سرانه پوشش بیمه درمانی در سال ۱۴۰۲ معادل مبلغ یک میلیون و یکصد و نود و ۶ هزار ریال به ازای هر نفر در ماه و ۱۴ میلیون و ۳۵۲ هزار ریال در سال تعیین می‌گردد. حق بیمه افراد تبعی ۲ معادل حق بیمه سرانه مصوب خواهد بود. مدیرکل بیمه‌گری و درآمد سازمان بیمه سلامت ایران افزود: شمول افراد تبعی یک و ۲ براساس ضوابط و مقررات مندرج در شیوه‌نامه صندوق بیمه کارکنان دولت و سایر اقشار خواهد بود.

او با بیان اینکه نحوه محاسبه حق بیمه دستگاه‌های اجرایی همانند سنوات قبل و بر پایه پرداخت سهم دولت از سوی خزانه برای این مؤسسات خواهد بود تصریح کرد: سهم بیمه شده بازنشستگان کشوری معادل ۱.۷ درصد حقوق محاسبه می‌گردد و سهم دولت و بیمه‌گزار این گروه در اعتبار مندرج در قانون بودجه در ردیف‌های مربوطه خواهد بود.

حاج‌محمودی ادامه داد: دستگاه‌هایی که گروهی از بیمه‌شدگان آن تحت پوشش صندوق کشوری و ابتدایی بیستم اردیبهشت پرداخت حقوق‌ها بر اساس حروف الفبا آغاز شده است. فیش‌های حقوقی نیز در سامانه قابل رویت است. افزایش مصوب (۲۷درصد) برای حداقلی‌گیران و ۲۱درصد برای سایر سطوح در پرداختی‌ها منظرور شده است؛ ضمن اینکه برای مشمولان، ۲۵درصد باقی‌مانده متناسب‌سببه سال ۱۴۰۰ معاینه‌سببه و به حساب‌شان وارز شده است. سازمان وعده داده بود مابه‌التفاوت فروردین نیز همراه حقوق اردیبهشت پرداخت می‌شود. اما این پرداخت صورت‌نپذیرد است. انتظار داریم در روزهای باقی‌مانده تا پایان‌ماه مابه‌التفاوت فروردین برای همه بازنشستگان و مستمری‌بگیران تأمین اجتماعی وارز شود.

مدیرکل بیمه‌گری و درآمد سازمان بیمه سلامت ایران گفت: پوشش بیمه فرزندانشان کارکنان دولت که مبتلا به بیماری‌های خاص و نادر هستند، تا زمان اشتغال به کار یا ازدواج به‌صورت تبعی یک استعمار می‌یابد.